

МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФІНАНСІВ

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ІННОВАЦІЇ

Випуск 30, 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Підприємництво та інновації

Науковий журнал з питань економіки та бізнесу

Науковий журнал «Підприємництво та інновації» призначений для фахівців, які цікавляться теоретичними та практичними питаннями щодо дослідження бізнес-процесів та майбутніх тенденцій підприємництва, інновацій та управління бізнесом.

Головний редактор: Бояринова К.О.

доктор економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Члени редакційної колегії:

Баюра Д.О., д.е.н., професор, професор кафедри економіки підприємства Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Войтко С.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Гавриш О.А., д.т.н., професор, декан факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Гринкевич С.С., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та маркетингу Львівського національного аграрного університету
Данько Ю.І., д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Сумського національного аграрного університету
Дергачова В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Дорошкевич Д.В., д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та підприємництва Міжнародного університету фінансів
Дунська А.Р., д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Зозульов О.В., к.е.н., професор, заступник декана з наукової роботи Факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Ляш О.І., д.е.н., професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Міжнародного університету фінансів
Кравченко М.О., д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Крейдич І.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Круш П.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського»
Лапко О.О., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та кредиту Міжнародного університету фінансів
Лепейко Т.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Лупак Р.Л., д.е.н., доцент, професор кафедри економіки Львівського торговельно-економічного університету
Смоляр Л.Г., к.е.н., професор, ректор Міжнародного університету фінансів
Трофименко О.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва Міжнародного університету фінансів
Ястремська О.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Magdalena Osinska, Dr.hab., Professor, Nicolaus Copernicus University in Toruń (Poland)
Osman Yildirim, Ph.D in Electrical Engineering, Ph.D in Human resources Management, Professor, Istanbul Arel University (Turkey)

Випуск 30, 2024

ISSN (Print): 2415-3583
ISSN (Online): 2707-6237

Засновник:

ПВНЗ «Міжнародний університет фінансів»

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б»)
Наказ Міністерства освіти і науки України від 17 березня 2020 року № 409 (Додаток 1)

Галузь науки: економічні.

Спеціальності:

051 – Економіка; 072 – Фінанси, банківська справа та страхування; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 292 – Міжнародні економічні відносини

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21478-11278 Р, видане Міністерством юстиції України 04.08.2015 р.

Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет відповідно до рішення Вченої ради Міжнародного університету фінансів (від 30 січня 2024 року протокол № 6-23/24)

Відповідно до Закону про авторські права, при використанні наукових ідей та матеріалів цього випуску посилання на авторів і видання є обов'язковим. Передрук і переклади дозволяються лише зі згоди автора та редакції.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Адреса редакції:

м. Київ, пр. Перемоги, 37
КПІ ім. Ігоря Сікорського, корп. 1
(ліве крило)
Телефон: +38 (050) 050 2012
E-mail: ebitda@helvetica.ua
Сайт: www.ei-journal.in.ua

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА*Вонберг Т.В., Дмитрук С.М., Штільгойз О.Л.*

ІНВЕСТУВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РОЗВИТОК.....7

Калініченко Л.Л., Мельник Л.Г., Літвінова А.М., Коблянська І.І., Кубатко О.В.

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ У ЦИФРОВОМУ ПЕРЕХОДІ.....14

Петрашевська А.Д., Колонтай С.М., Смірнова К.В., Більчинський М.С.

СУЧАСНІ ВИДИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ..... 21

*Pokhodenko Borys*THEORETICAL FOUNDATIONS OF RISK MANAGEMENT
FOR ENERGY SECTOR ENTERPRISES..... 27*Саченко А.О.*КОНЦЕПЦІЯ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
В РАМКАХ ПАРАДИГМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ.....35*Смілянець В.В.*РЕГУЛЯТОРИ СВІТОВОГО АВІАЦІЙНОГО РИНКУ ТА ЇХ РОЛЬ
У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АВІАПІДПРИЄМСТВ.....40*Талмачова А.Р.*ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В МІЖНАРОДНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВАХ
СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ: НОВАТОРСЬКИЙ ПІДХІД..... 46*Щербак В.Г., Коломієць С.О.*

РИНОК ПРИРОДНОГО ГАЗУ В УКРАЇНІ..... 54

МАРКЕТИНГ*Багорка М.О., Абрамович І.А., Кравець О.В.*ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ
В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 59*Семенда О.В., Корман І.І.*МОДЕЛЬ ВПЛИВУ КОНТЕНТ-МАРКЕТИНГУ
НА ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІЗНЕСУ..... 66**ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ***Терещенко С.І., Ломака Я.С.*ВНЕСЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ ДОЗ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ
ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА НА ПІДПРИЄМСТВІ..... 72*Терещенко С.І., Петухов А.Ю.*ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОПЕРАТИВНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....78**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ***Aghayev Aligul*

WORLD TOURISM INDICES AND TOURISM COMPETITION BETWEEN COUNTRIES..... 82

*Baghirova Gullar Baghir*DIGITAL REVOLUTION: TECHNOLOGICAL ADVANCEMENTS
SHAPING AZERBAIJAN-TURKEY LOGISTICS..... 90*Македон В.В., Лошак В.О.*МІЖНАРОДНІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВІЙНИ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА МАКРОЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ КРАЇН СВІТУ.....95

Огінок С.В., Козум А.В.

ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....102

Shapoval Anastasiia, Yakubovskiy Sergey

THE FACTORS OF DEVELOPMENT OF THE IT-SECTOR IN TIMES
OF ECONOMIC INSTABILITY: THE EXAMPLE OF HUNGARY AND BULGARIA.....107

CONTENTS
ECONOMY*Vonberg Tetiana, Dmytruk Serhii, Shtilhoiz Oleksandr*

INVESTING IN HUMAN CAPITAL: TRANSFORMATION AND DEVELOPMENT.....7

Kalinichenko Liudmyla, Melnyk Leonid, Litvinova Anastasiia, Koblianska Inna, Kubatko Oleksandr

THE AMBIVALENCE OF ETHICAL PRINCIPLES IN THE DIGITAL TRANSITION.....14

*Petrashevska Angelina, Kolontai Svitlana, Smirnova Kateryna, Bilchynskiy Maxim*MODERN TYPES OF THE TAXATION SYSTEM,
THEIR ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....21*Pokhodenko Borys*THEORETICAL FOUNDATIONS OF RISK MANAGEMENT
FOR ENERGY SECTOR ENTERPRISES.....27*Sachenko Andrii*THE CONCEPT OF NEO-INDUSTRIAL MODERNIZATION
OF MANUFACTURING INDUSTRY WITHIN THE PARADIGM
OF THE TRANSFORMATION OF ECONOMIC SYSTEMS.....35*Smilianets Vitalii*REGULATORS OF THE WORLD AVIATION MARKET
AND THEIR ROLE IN THE DEVELOPMENT
OF THE INNOVATIVE POTENTIAL OF AVIATION COMPANIES.....40*Talmachova Anastasiia*IMPLEMENTATION OF AN INTERNAL AUDIT
IN INTERNATIONAL REPRESENTATIVE OFFICES
OF SHIPPING COMPANIES: AN INNOVATIVE APPROACH.....46*Shcherbak Valeriia, Kolomiets Serhii*

NATURAL GAS MARKET IN UKRAINE.....54

MARKETING*Bahorka Mariia, Abramovych Inna, Kravets Olga*ORGANIZATION OF SALES POLICY IN THE MARKETING SYSTEM
OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE.....59*Semenda Olha, Korman Iryna*MODEL OF CONTENT MARKETING IMPACT
ON BUSINESS INNOVATION POTENTIAL.....66**ENTREPRENEURSHIP AND TRADE***Tereshchenko Svitlana, Lomaka Yaroslav*APPLICATION OF OPTIMAL DOSES OF MINERAL FERTILISERS
AS ONE OF THE METHODS OF INCREASING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GRAIN
PRODUCTION AT THE ENTERPRISE.....72*Tereshchenko Svitlana, Pietukhov Andrii*IMPLEMENTATION OF AN OPERATIONAL BUDGETING SYSTEM
AT MEDIUM-SIZED ENTERPRISES.....78**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS***Aghayev Aligul*

WORLD TOURISM INDICES AND TOURISM COMPETITION BETWEEN COUNTRIES.....82

*Baghirova Gullar Baghir*DIGITAL REVOLUTION: TECHNOLOGICAL ADVANCEMENTS
SHAPING AZERBAIJAN-TURKEY LOGISTICS.....90

Makedon Viacheslav, Loshak Viacheslav

INTERNATIONAL TRADE WARS AND THEIR IMPACT
ON THE MACROECONOMIC SYSTEMS OF THE COUNTRIES OF THE WORLD.....95

Ohinok Solomiya, Kohut Andriy

EVOLUTION OF SOCIAL MANAGEMENT IN INTERNATIONAL BUSINESS.....102

Shapoval Anastasiia, Yakubovskiy Sergey

THE FACTORS OF DEVELOPMENT OF THE IT-SECTOR IN TIMES
OF ECONOMIC INSTABILITY: THE EXAMPLE OF HUNGARY AND BULGARIA.....107

УДК 330.341.1:621.395

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/30.3>**Петрашевська А.Д.**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту, фінансів і бізнес-технологій
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6199-1499>

Колонтай С.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління
та менеджменту природоохоронної діяльності
Одеський державний екологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8699-7320>

Смірнова К.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління
та менеджменту природоохоронної діяльності
Одеський державний екологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4680-8369>

Більчинський М.С.

здобувач
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6088-6755>

СУЧАСНІ ВИДИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У статті досліджено сучасні аспекти оподаткування, його види, переваги та недоліки. Визначається, що податки є найважливішим засобом державного фінансування бюджету та регулювання економіки держави. Особливу увагу приділяється детальному розгляду видів податків, їх переваг та недоліків. Акцентується увага на тому, що зібрані податки використовуються для фінансування державних програм, послуг та розвитку інфраструктури, а також для надання суспільних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, безпека, соціальний захист та інші суспільні потреби. Зазначено, що кожен вид податку має свої специфічні особливості, податкові ставки та правила обчислення, згідно прийнятого закону держави. Висвітлено, що оподаткування є важливим фактором підтримки фінансової стабільності держави та фінансування її соціально-економічних потреб.

Ключові слова: податок, види податків, мобілізація доходів, переваги та недоліки, державне фінансування.

Постановка проблеми. Формування інфраструктури України вимагає наукового дослідження процесів, які відбуваються в національному господарстві та в цілому у суспільстві, де оподаткування має великий вплив на економіку держави, її конкурентоспроможність на всесвітньому ринку. Нагальність потреби у підвищенні економічного потенціалу держави потребує дослідження системи оподаткування, різноманітних видів податків та виокремлення їх переваг та недоліків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основним закономірностям та питанням, що пов'язані з оподаткуванням та їх впливом на соціально-економічні процеси в державі, присвячено наукові праці багатьох фахівців, таких як Десятнюк О. [1], Крисоватий А., Федосов В., Тимченко О., Сільченко М. [2], Пайєнтко Т., Опарін В. [3], Бечко П. [4], Скрипник С.В., Боярова О.А., Дем'янишина О.А. [5], Масленников Є.І., Гусев А.О. [6] та ін. Однак в науковій літературі залишаються недостатньо висвітлені питання, які відбуваються в системі оподаткування та впливають на формування та регулювання економіки держави.

Мета статті полягає у визначенні різних видів оподаткування, їх впливу на економіку та суспільство, а

також у виявленні оптимальних переваг та недоліків системи оподаткування, які сприятимуть стабільному економічному зростанню та соціальній справедливості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оподаткування є важливим інструментом фінансування державного бюджету та регулювання економіки, воно визнається інструментом мобілізації доходів для фінансування державних програм та соціальних послуг. За допомогою податків забезпечується фінансова стабільність та економічний розвиток держави. Податки є найважливішим засобом державного фінансування бюджету та регулювання економіки. Існують різні форми та методи оподаткування, а типи податків є однією з найважливіших економічних категорій. Розглянемо більш детально окремі види податків, їх переваги та недоліки. Згідно поглядів фахівців, оподаткування – це мобілізація доходів до державного або місцевих бюджетів шляхом стягнення певних грошових сум або інших цінностей з фізичних та юридичних осіб, які проживають в державі. Зібрані податки використовуються для фінансування державних програм, послуг та інфраструктури, а також для надання суспільних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта,

безпека, розвиток інфраструктури, соціальний захист та інших суспільних потреб. Існують різні форми оподаткування, такі як податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, акцизний податок, податок на майно, податок на спадщину та інші. Кожен вид податку має свої специфічні особливості, податкові ставки та правила обчислення, згідно прийнятого закону держави [7].

Розглянемо *податок на прибуток підприємств (ППП)*. Цей податок стягується з прибутку, який заробляють підприємства. Він може мати фіксовану ставку або прогресивну, залежну від рівня прибутку. Податок на прибуток, зазвичай, встановлюється як відсоток від прибутку підприємства після вирахування витрат. Уряди використовують його як одне з основних джерел доходів для фінансування різноманітних програм і послуг. Ставки податку можуть бути однаковими для всіх підприємств або залежати від обсягу прибутку, коли вищий прибуток зазвичай оподатковується вищими ставками. Для забезпечення прозорості та точності обліку, підприємства зазвичай зобов'язані подавати регулярні звіти про свій фінансовий стан та внесення податків. Уряди також можуть надавати пільги та знижки для підприємств у певних галузях або для сприяння економічному зростанню. За уникнення податкових платежів або маніпулювання фінансовою звітністю, підприємства несуть відповідальність згідно законодавства та сплачують штрафні санкції. Це стимулює підприємства дотримуватися правил і забезпечувати прозорість у своїй фінансовій звітності.

До переваг цього податку відносяться:

- Стабільне генерування доходів. Податок на прибуток підприємств (ППП) забезпечує надійний і передбачуваний потік доходів для уряду.

- Заохочує інвестиції та розвиток бізнесу.

Надаючи податкові пільги та відрахування, ППП може стимулювати інвестиції та розширення бізнесу.

До недоліків цього податку відносяться:

- Високі ставки податку на прибуток можуть знизити прибутковість підприємств, обтяжуючи бізнес та перешкоджаючи його зростанню.

- Розрахунок та стягнення ППП може бути складним і вимагати значних ресурсів.

- Різні ставки податку.

У багатьох країнах застосовуються різні ставки корпоративного податку для різних категорій підприємств та видів діяльності.

- Облік податкових відрахувань та звільнень від них.

Податкове законодавство може передбачати різні відрахування та звільнення, які компанії можуть застосовувати для зменшення податкового навантаження.

- Податкова звітність.

Компанії зобов'язані подавати податкові звіти та декларації, що містять детальну інформацію про свою фінансову діяльність.

- Податкові перевірки.

Податкові органи можуть проводити перевірки з метою ревізування правильності розрахунків та дотримання податкового законодавства.

Розглянемо *податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)*. Цей податок стягується з доходів фізичних осіб, включаючи заробітну плату, дивіденди з цінних паперів, відсотки від вкладів та інших джерел доходу.

ПДФО встановлюється на основі отриманого доходу фізичними особами з різних джерел, таких як заробітна плата, дивіденди, відсотки, продаж майна тощо. Ставки податку на доходи можуть бути прогресивними, залежно від рівня доходу особи.

Уряди зазвичай надають деякі види пільг, знижок або винятків для певних категорій фізичних осіб або в певних сферах діяльності. Це може включати податкові кредити за догляд за дітьми, пенсійні внески або видатки на освіту. Для уникнення ухилення від сплати податків, уряди часто встановлюють механізми контролю та стимулюють точність подання податкових декларацій. Це сприяє забезпеченню справедливого та ефективного збору податків з фізичних осіб.

До переваг цього податку відносяться:

- Стабільне генерування доходів.

Система ПДФО гарантує стабільне джерело доходів для уряду.

- Можливість оподатковувати осіб з високими доходами.

Прогресивна система ПДФО здатна збирати більші надходження від осіб, які отримують вище вказані доходи.

До недоліків цього податку відносяться:

- Асиметричність.

ПДФО може вважатися несправедливим, оскільки рівні доходів кожної фізичної особи можуть суттєво відрізнятися.

- Ухилення від сплати податків.

Фізичні особи можуть намагатися ухилитися від сплати податків, що призводить до втрат державних доходів.

Розглянемо *податок на додану вартість (ПДВ)*.

Цей податок стягується з кінцевого споживача, накладається на різницю між вартістю товару на кожному етапі виробництва та його продажу.

ПДВ є видом податку на споживчу ціну, який накладається на більшість товарів та послуг. Цей податок зазвичай стягується на кожному етапі виробництва та реалізації товарів чи послуг, причому він враховує різницю між вартістю продукту на кожному етапі виробництва. У більшості країн ставка ПДВ може варіюватися, причому деякі товари та послуги можуть бути звільнені від оподаткування або підлягати зниженій ставці. Цей податок є важливим джерелом доходів для урядів та використовується для фінансування різних програм та послуг, що надаються державою. Збір ПДВ спричиняє певну фінансову тяготу для кінцевого споживача, оскільки він включений у ціну куплених товарів чи послуг. Проте, він допомагає урядам збирати значні суми коштів для фінансування своїх різноманітних програм та проектів.

До переваг цього податку відносяться:

- Ефективний збір доходів.

ПДВ ефективно генерує надходження від різноманітних груп фізичних та юридичних осіб, стягуючи податки на кожному етапі виробництва та продажу.

- Контроль над інфляцією.

Відшкодування ПДВ може допомогти в управлінні інфляційним тиском.

До недоліків цього податку відносяться:

- Збільшення витрат для споживачів.

ПДВ може призвести до збільшення вартості товарів та послуг для споживачів, оскільки вони оподатковуються в момент купівлі.

– Крім того, системи ПДВ потребують складного адміністративного контролю для запобігання зловживанням та ухилення від сплати податків.

Розглянемо *спеціальний вид податку*, який накладається на певні види товарів, зазвичай на товари, які вважаються шкідливими або розкішними, наприклад, алкоголь, тютюн, пальне, а також на окремі види ліків. Його головна мета – збір додаткових коштів для державного бюджету та регулювання споживання шкідливих товарів. Уряди встановлюють акцизні ставки на певні товари для зниження їх споживання та заохочення здорового способу життя. Величина акцизу може варіюватися залежно від типу товару та його потенційного впливу на здоров'я або навколишнє середовище.

Надходження від акцизів часто використовуються для фінансування проектів та програм, спрямованих на поліпшення громадського здоров'я та довкілля, а також для компенсації можливих негативних наслідків споживання цих продуктів.

До *переваг акцизного податку* відносяться:

– Збільшення доходів держави.

Акцизний податок може приносити значні надходження до бюджету держави, особливо в разі споживання шкідливих товарів, таких як алкоголь та тютюн.

– Регулювання споживчої поведінки.

Висока ставка акцизного податку може впливати на споживчу поведінку, зменшуючи споживання шкідливих товарів або збільшуючи споживання менш шкідливих альтернатив.

– Екологічна ефективність.

Акцизи на пальне та інші забруднюючі товари можуть сприяти зменшенню забруднення навколишнього середовища та стимулювати перехід до більш екологічних альтернатив.

До *недоліків акцизного податку* відносяться:

– Складність встановлення.

Встановлення правильної ставки акцизного податку може бути складним завданням.

– Соціальна несправедливість.

Акцизи можуть впливати негативно на доходи громадян, оскільки вони витрачають більший відсоток свого доходу на акцизні товари.

– Споживчий тиск.

На виробників може бути покладений тиск з боку споживачів через підвищення цін на товари, що обкладаються акцизами.

– Підкуп легальності.

Високі ставки акцизного податку можуть спричинити зростання незаконного виробництва та торгівлі, оскільки це може бути вигідніше для деяких осіб.

Розглянемо *податок на майно*. Це податок, який обчислюється на основі вартості майна (нерухомості, рухомості, фінансових активів тощо), яке належить фізичним або юридичним особам. Його основна мета полягає у зборі коштів для місцевого бюджету на підтримку інфраструктури та комунальних послуг у відповідній місцевості.

Ставки податку на майно можуть варіюватися залежно від типу майна, його ринкової вартості та місця знаходження. Цей податок є важливим джерелом доходів для місцевих органів влади та використовується для фінансування послуг, таких як муніципальна інфраструктура, освіта, охорона здоров'я та соціальна підтримка.

Належне виконання оплати податку на майно важливе для забезпечення фінансової стійкості місцевих урядів та забезпечення надання ефективних комунальних послуг для громадян.

До *переваг податку на майно* можна віднести:

– Простота і прозорість.

Податок на майно може бути відносно простим у впровадженні та розрахунку, оскільки він базується на оцінці майна власників.

– Податкова стабільність.

Податок на майно може забезпечити стабільність доходів держави, оскільки він не так сильно піддається коливанням економічного циклу.

– Заохочення відповідальності власників майна.

Цей вид оподаткування може заохочувати власників доглядати за своїм майном і підтримувати його в гарному стані.

До *недоліків податку на майно* можна віднести:

– Несправедливість.

Податок на майно може вважатися несправедливим, оскільки він може тиснути на громадян, які володіють великим майном і при цьому заціпати тих, хто має невелике майно або живе в областях з високою вартістю нерухомості.

– Високі витрати на оцінку майна.

Оцінка вартості майна для розрахунку податку може бути складною і вимагати значних витрат як з боку власників, так і з боку держави.

– Може сприяти вивезенню капіталу.

Власники можуть шукати способи уникнути податку на майно, наприклад, переводячи майно в інші юрисдикції, що може призвести до вивезення капіталу з країни.

Розглянемо *податок на спадщину*. Він є формою оподаткування передачі майна від покоління до покоління. Ставки податку на спадщину можуть залежати від величини спадщини, ступеня спорідненості між спадкоємцем та спадкодавцем, а також від наявності податкових пільг чи винятків. Його основна мета – забезпечити додаткові доходи для державного бюджету та сприяти рівному розподілу майнових активів серед громадян. Реалізація податку на спадщину може спричинити деякі фінансові труднощі для спадкоємців, оскільки вони змушені сплачувати певну частку вартості спадщини. Однак він є важливим джерелом доходів для державного бюджету та використовується для фінансування різноманітних державних програм та соціальних послуг.

До *переваг податку на спадщину* відноситься:

– Додаткові надходження для держави.

Податок на спадщину може забезпечити додаткові доходи для бюджету держави, особливо в ситуаціях, коли спадкодавці успадковують значний обсяг майна.

– Сприяє розподілу багатства.

Податок на спадщину може допомогти у більш рівномірному розподілі багатства в суспільстві, оскільки він стягується з тих, хто успадковує значні активи, і може зменшити нерівність у володінні майном.

– Стимулює благодійність.

Деякі податкові системи надають податкові пільги або знижки на спадщину, яка передається на благодійні цілі.

До *недоліків податку на спадщину* відноситься:

– Подвійне оподаткування.

Спадкодавець може вже платити податки протягом свого життя на своє майно, і податок на спадщину може бути розглянутий як подвійне оподаткування того ж майна.

– Вплив на бізнес та сім'ї.

Податок на спадщину може призвести до продажу активів сім'ї або бізнесу, щоб покрити податкові зобов'язання, що може призвести до втрати робочих місць або змін в управлінні компанією.

– Складний у розрахунку.

Визначення вартості спадкового майна може бути складним завданням, і це може викликати спори та непорозуміння між спадкоємцями та податковими органами.

Розглянемо *транспортний податок*. Він є видом оподаткування, який накладається на власників транспортних засобів, зазвичай автомобілів, і використовується для фінансування розвитку та підтримки дорожньої інфраструктури. Його величина зазвичай залежить від типу транспорту, його маси, об'єму двигуна та інших характеристик.

Цей податок є важливим джерелом доходів для уряду, оскільки забезпечує фінансування будівництва та підтримки доріг, мостів, тунелів та іншої транспортної інфраструктури. Він також може використовуватися для фінансування транспортних проектів та програм, спрямованих на покращення якості дорожнього руху та зменшення негативного впливу транспорту на довкілля.

Органи влади встановлюють ставки транспортного податку з урахуванням потреб у фінансуванні дорожньої інфраструктури та можливостей фінансового навантаження на власників транспортних засобів. Вони також можуть використовувати цей податок як засіб регулювання транспортного потоку та зменшення навантаження на дороги.

До *переваг* відносяться:

– Фінансування інфраструктури.

– Транспортний податок забезпечує джерело фінансування для побудови та підтримки дорожньої інфраструктури, що сприяє покращенню якості доріг та інших транспортних систем.

– Регулювання транспортного потоку.

Висока ставка транспортного податку може стимулювати власників транспортних засобів шукати альтернативні шляхи подорожей, що може допомогти зменшити навантаження на дороги та зменшити затори.

– Збільшення свідомості про довкілля.

Встановлення екологічних стандартів для транспортних засобів та пов'язане з цим оподаткування може стимулювати використання більш екологічно чистих альтернативних джерел енергії.

До *недоліків* відносяться:

– Фінансове навантаження для власників транспортних засобів.

Висока ставка транспортного податку може стати фінансовим тягарем для власників транспортних засобів, особливо для тих, хто залежить від автомобіля для робочих чи особистих потреб.

– Можливість зловживання.

Неправильне використання зібраних коштів або недостатня прозорість у витрачанні грошей може стати причиною недовіри громадськості та скарг на корупцію.

– Вплив на економіку.

Високі ставки транспортного податку можуть вплинути на вартість перевезень та ціни на товари, що може мати негативний вплив на економіку та споживчу активність.

Податок на джерела енергії є формою оподаткування споживання енергії та може бути застосований до використання палива, електроенергії та інших джерел енергії. Цей податок спрямований на стимулювання енергоефективності та використання екологічно більш чистих джерел енергії, а також забезпечення додаткових коштів для державного бюджету.

Встановлення податку на джерела енергії може стимулювати підприємства та споживачів шукати альтернативні, екологічно чистіші джерела енергії та енергоефективні технології. Це може допомогти зменшити негативний вплив використання традиційних джерел енергії на навколишнє середовище.

Однак, висока ставка податку на енергію може стати додатковим фінансовим тягарем для підприємств та споживачів, особливо для тих, хто залежить від інтенсивного споживання енергії у своїй діяльності. Крім того, недостатня регульовальна політика та моніторинг витрат можуть призвести до невиправданого використання зібраних коштів або маніпулювання енергетичними системами. Дієве планування та ефективна регуляція можуть забезпечити ефективне використання зібраних коштів та підтримку стійкого розвитку енергетичного сектору.

До *переваг* відносяться:

– Стимулювання енергоефективності.

Податок на джерела енергії може стимулювати підприємства та споживачів шукати більш енергоефективні та екологічно чистіші альтернативи, що сприяє зниженню витрат енергії та зменшенню викидів парникових газів.

– Фінансування екологічних проектів.

Зібрані кошти з податку на джерела енергії можуть бути використані для фінансування проектів у сфері відновлюваної енергії та зменшення впливу на довкілля, що сприяє сталому екологічному розвитку.

– Диверсифікація джерел енергії.

Податок на джерела енергії може спонукати до розширення використання альтернативних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроенергія, що сприятиме зменшенню залежності від вугілля та інших забруднюючих джерел енергії.

До *недоліків* відносяться:

– Фінансове навантаження.

Висока ставка податку на джерела енергії може стати додатковим фінансовим тягарем для підприємств та споживачів, особливо для тих, хто залежить від інтенсивного споживання енергії у своїй діяльності.

– Вплив на конкурентоспроможність.

Велика ставка податку на енергію може позначитися на конкурентоспроможності підприємств на міжнародному ринку, особливо якщо вони конкурують з компаніями країн з менш строгими податковими нормами.

– Соціальна несправедливість.

Податок на енергію може мати негативний вплив на громадян з низьким доходом, які можуть бути вразливішими до зростання вартості енергії та пов'язаних з цим послуг.

Розглянемо *податок – мито*. Мито є формою оподаткування, яка стягується при перетині митного кор-

дону та на митному контролі товарів, що ввозяться чи вивозяться з країни. Основна мета мита полягає в регулюванні міжнародної торгівлі, захисті внутрішнього виробництва та генерації додаткових доходів для державного бюджету.

Збирання мита може сприяти захисту внутрішнього виробництва, спонукати до використання внутрішніх товарів та послуг та заохочувати економічний розвиток. Воно також використовується для контролю якості та кількості товарів, що ввозяться, та для забезпечення дотримання встановлених митних норм та стандартів. Однак, збір мита може спричинити затримки в міжнародній торгівлі та підвищувати вартість товарів для кінцевих споживачів. Недостатня ефективність митних служб може призвести до корупції та недобросовісної практики. Є необхідність у ретельному контролі та ефективному митному адмініструванні, щоб уникнути можливих зловживань та недоліків у системі збору мита.

До переваг можна віднести:

– Захист внутрішнього виробництва.

Мито може допомогти захистити внутрішнє виробництво від конкуренції з-за кордону шляхом збільшення вартості імпортованих товарів.

– Джерело доходів для державного бюджету.

Зібрані кошти від митних платежів можуть бути використані для фінансування різноманітних програм та інфраструктурних проектів, сприяючи економічному розвитку країни.

– Контроль якості та кількості товарів.

Мито може допомогти в контролі якості та кількості товарів, що ввозяться, що сприяє захисту споживачів та підтримці стандартів якості.

До недоліків можна віднести:

– Збільшення вартості товарів.

Мито може призвести до зростання вартості імпортованих товарів, що може негативно вплинути на кінцевих споживачів.

– Затримки в міжнародній торгівлі.

Митні процедури можуть призвести до затримок у міжнародній торгівлі, що може мати негативний вплив на логістику та ефективність ланцюга поставок.

– Ризик корупції.

Недостатня прозорість та ефективність митних процедур може сприяти корупції та недобросовісній практиці в митних органах. Це може призвести до неправомірних переваг для певних компаній або індивідуумів.

Висновки. Дослідження показало, що система оподаткування є ключовим інструментом для збору коштів у бюджет, забезпечення фінансування соціальних та інфраструктурних потреб держави і регулювання економічних процесів. Кожен вид оподаткування має свої переваги та недоліки, тому вибір оптимальної системи оподаткування повинен враховувати конкретні умови та цілі держави.

Отже, важливо забезпечити баланс між різними видами оподаткування, зокрема, спрямовуючи їх до досягнення соціальних, економічних та екологічних цілей. Ефективна система оподаткування повинна бути справедливою, прозорою і сприяти економічному зростанню та стабільності. Продумане планування та постійне вдосконалення системи оподаткування можуть допомогти державі забезпечити належний рівень фінансової стійкості та соціального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Десятнюк О.М., Фільо М.М. Домінанти мінімізації податкових втрат : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 262 с.
2. Krysovaty A., Fedosov V., Tymchenko O., Silchenko M. Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. *Economic Annals-XXI*. 2020. Vol. 181 (1/2). P. 44–56. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V181-04>
3. Paientko Tetiana, Oparin Valeriy. Reducing the Tax Burden in Ukraine: Changing Priorities. *Journal of Management and Business Administration. Central Europe, Sciendo*. 2020. Vol. 28(3). P. 98–126. DOI: <https://doi.org/10.7206/cemj.2658-0845.28>
4. Бечко П.К., Бечко В.П., Лиса Н.В., Пташник С.А. Податковий менеджмент у системі податкового адміністрування. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 79–83.
5. Скрипник С.В., Боярова О.А., Дем'янишина О.А. Очікування бізнесу від нової системи оподаткування. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 13–18. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/4.pdf (дата звернення: 22.01.2024).
6. Масленніков Є.І., Гусев А.О. Оптимізація податкових платежів та її вплив на рівень доходів державного бюджету. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 5/2. С. 31–35.
7. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення: 18.01.2024).

References:

1. Desyatnyuk O.M., Filho M.M. (2015). *Dominant minimization of tax loss* [Dominants of tax loss minimization: monograph]. Ternopil: TNEU, 262 p.
2. Krysovaty A., Fedosov V., Tymchenko O., Silchenko M. (2020). Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. *Economic Annals-XXI*, vol. 181 (1/2), pp. 44–56. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V181-04>
3. Paientko Tetiana, Oparin Valeriy (2020). Reducing the Tax Burden in Ukraine: Changing Priorities. *Journal of Management and Business Administration. Central Europe, Sciendo*, vol. 28(3), pp. 98–126. DOI: <https://doi.org/10.7206/cemj.2658-0845.28>
4. Bechko P., Bechko V., Lysa N., Ptashnyk S. (2021). Podatkovyj menedzhment u systemi podatkovogho administruvannja [Tax management in the tax administration system]. *Economy and the State*, vol. 11, pp. 79–83.
5. Skrypnyk S.V., Boyarova O.A., Demyanyshina O.A. (2022). Ochikuvannja biznesu vid novoji systemy opodatkuwannja [Expectations of business from the new taxation system]. *Economy and the State*, vol. 1, pp. 13–18. Available at: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/4.pdf
6. Maslennikov E.I., Gusev A.O. (2019). Optyimizaci podatkovykh platezhiv ta jiji vplyv na rivenj dokhodiv derzhavnogho bjudzhetu [Optimization of tax payments and its impact on the level of state budget revenues]. *Economy. Finances. Right*, vol. 5/2, pp. 31–35.
7. Derzhavna podatkovna sluzhba Ukrainy (2024) [State Tax Service of Ukraine]. Available at: <https://tax.gov.ua/>

Petrashevskaya Angelina

Odesa Polytechnic National University

Kolontai Svitlana, Smirnova Kateryna

Odesa State Environmental University

Bilchynskyi Maxim

Odesa Polytechnic National University

MODERN TYPES OF THE TAXATION SYSTEM, THEIR ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Taxation has a great influence on the economy of the state, its competitiveness in the world market. Increasing the economic potential of the state requires the study of the taxation system, various types of taxes and the identification of their advantages and disadvantages. Taxes are the most critical means of funding government budgets and regulating the economy. There are various forms and methods of taxation, and types of taxes are one of the most important categories. The purpose of this work is to provide a more detailed examination of specific types of taxes, their advantages, and disadvantages. According to taxation experts, taxation is the mobilization of income for government or local budgets by collecting certain monetary sums or other valuables from individuals and legal entities residing in the state. The collected taxes are used to finance government programs, services, infrastructure, and to provide public services such as healthcare, education, security, infrastructure development, social protection, and other societal needs. There are various forms of taxation, such as corporate income tax, personal income tax, value-added tax, excise tax, property tax, inheritance tax, and others. Each type of tax has its specific features, tax rates, and calculation rules in accordance with the laws of the state. Taxation is a vital factor in supporting financial stability and funding a state's socio-economic needs. Resolving tax matters is an integral part of economic policy and financial management in all countries. Certainly, taxes play a vital role in funding government budgets and regulating the economy. Various forms of taxation, such as corporate income tax, personal income tax, value-added tax, excise taxes, property tax, inheritance tax, and others, come with their own set of advantages and disadvantages. Each of these taxes has its specific features, rates, and calculation rules in accordance with the laws of the state. This is a critical factor in ensuring financial stability and funding a country's socio-economic needs. Resolving taxation matters is an integral part of economic policy and financial management in all countries.

Key words: *tax, public financing, types of taxes, the mobilization, advantages and disadvantages, economic policy, finance, financial stability, government programs.*

JEL classification: H20, H10

Наукове видання

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ІННОВАЦІЇ

Науковий журнал з питань економіки та бізнесу

Випуск 30, 2024

Коректура • В. О. Бабич
Комп'ютерна верстка • В. О. Удовиченко

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 13,49.
Підписано до друку 31.01.2024.
Зам. № 0224/160. Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.